

Østfold fylkeskommune
Vannregionmyndigheten for Glomma
Postboks 220
1702 Sarpsborg

Dato
21.12.2012
Vår referanse

Deres referanse

Vesentlige vannforvaltningsspørsmål for Vannregion Glomma - Høringsvar

Viser til dokumentet "Vesentlige vannforvaltningsspørsmål" for Vannområde Glomma som ble sendt på høring 01.07.2012, med høringsfrist 31.12.2012.

Borregaard har utslipp til vann i vannforekomsten "Glomma fra Sarpsfossen til samløpet Visterflo ved Greåker" (vannforekomst 002-1416-12 i henhold til databasen www.vannnett.nve.no). Denne vannforekomsten hører til Vannområde Glomma Sør. I Vann-nett er denne vannforekomsten klassifisert som dårlig og i risiko for ikke å nå målet om god økologisk tilstand i 2021.

Borregaards høringsvar gjelder del 2 i høringsdokumentet, del "Vannområde Glomma Sør" I dokumentet under punkt 8, er utslipp fra Borregaard listet opp som en uavklart problemstilling. Vi mener at det ikke er riktig å fremstille dette som en uavklart problemstilling og i høringsvaret gis det en beskrivelse av dagens kunnskap og tiltak. Vi ønsker også et dialogmøte med Vannområdet angående dette.

Bakgrunn

Borregaard er globalt ledende selskap innen bio- baserte kjemikalier raffinert fra tømmer, hovedkategoriene er spesialcellulose, lignin, vanillin og bioetanol. Produksjonsprosessen medfører utslipp av blant annet av organiske reststoffer fra tømmerstokken. Dette måles som KOF (kjemisk oksygenforbruk) eller BOF (biologisk oksygenforbruk).

Borregaard måtte stenge sitt aerobe renseanlegg (rensetrinn 2) i 2008 etter anbefaling fra helsemyndighetene pga risiko for legionella utbrudd. Borregaard fikk midlertidig tillatelse av Klif til høyere utslipp til vann, frem til nye løsninger var på plass. I de første to årene etter at renseanlegget var stengt ble omfattende forsøk og studier gjennomført for å finne effektive og legionellasikre rens tiltak som erstatning for trinnet som var stengt. Borregaards konklusjon på dette arbeidet var at anaerob rens teknologi er den beste rens metoden (BAT) for å redusere utslipp av KOF. Borregaards foreslåtte hovedtiltak var derfor å bygge et nytt anaerobt renseanlegg med utvidet kapasitet og forbedret teknologi i forhold til dagens anlegg. Det nye renseanlegget er i drift fra mars 2013, og koster 205 mill NOK. Klif har gitt Borregaard en midlertidig utslippstillatelse for KOF frem til 30.06.2013. Borregaards utslippsprognose etter gjennomføring av ulike prosesstiltak og nytt renseanlegg, er at utslipp av organisk materiale minst ville komme ned på nivået det var før trinn 2 i det biologiske renseanlegget ble stengt i 2008.

Borregaards søknader om midlertidige utslippstillatelse har vært igjennom høringsprosesser før tillatelse har blitt gitt av Klif. Bakgrunnen for Borregaards økte utslipp fra 2008, samt tiltak for å redusere dette er derfor kjent gjennom disse prosessene.

Glomma utenfor Borregaard – hva er kjent om dagens tilstand

I perioden etter at renseanlegget ble stengt i 2008 og frem til i dag er det gjort investeringer på nærmere 60 mill NOK for å redusere utslippene til vann. Dette har gitt resultater, og alle utslippskomponenter er på samme nivå eller lavere enn 2008, med unntak av KOF og BOF. Vi har et omfattende måleprogram for utslipp til vann, slik at både korttids og langtidsvariasjoner er kjent, og forbedringer godt dokumentert.

Borregaard gjennomfører overvåkning av miljøtilstand i Glomma i regi av NIVA for å kunne følge opp miljøsituasjonen i Glomma. Sammensetningen av bunndyrsamfunnet og dekningsgrad av bakterien lammehale (*Spharotilus natans*) viser at Glomma utenfor Borregaard er belastet med lett omsettelige organiske forbindelser (Ranneklev m.fl. 2012). Når Borregaards renseanlegg ble stengt i 2008 økte utslippet av lett nedbrytbart organisk materiale målt som BOF.

Det nye renseanlegget vil rense de mest BOF holdige strømmen og utslippet av BOF vil komme ned mot nivået det var på før renseanlegget ble stengt. Det er grunn til å tro at effekten av det nye renseanlegget gir en vesentlig forbedring av den økologiske tilstanden. Det finnes ingen målinger av økologiske miljøforhold i Glomma, utover el-fiske, fra før 2008. Observasjoner herfra indikerer at oppveksten av lammehaler skjedde mellom 2000 og 2008 (Rustadbakken mfl., 2011). Hvor god den økologiske tilstanden blir med nytt renseanlegg er derfor ikke kjent. I tillegg er Glomma oppstrøms Borregaard i moderat økologisk status. Denne tilstanden er satt med bakgrunn i målinger i ASTP indeksen som viser påvirkning av bunndyr i forhold til organisk belastning. For å bedre tilstanden i Glomma nedstrøms Sarpsfossen, er vi avhengig av at det må gjøres tiltak oppstrøms også.

NIVA (Ranneklev mfl., 2012) målte at Glomma utenfor Borregaard er i god økologisk tilstand mhp eutrofiering, og har oppnådd målet for begroingsalger gitt i Vannforskriften. Målestasjon 4 i indre Pæddekummen nær Sarpsborg kommune sitt kloakk overløp var ett unntak, her var miljøtilstanden moderat. For å bedre tilstanden i denne vannforekomsten må det også gjøres tiltak i forhold til kommunale avløpsledninger.

Borregaard vil videreføre sine målinger av miljøforhold i Glomma, gjennom et måleprogram som både tilfredsstiller krav i hht vannforskriften og reflekterer effekten av tiltak. Borregaard har i tillegg et ukentlig måleprogram for BOF i utslippstrømmene. Vi har derfor en god oppfølging i forhold til å måle effekten av det nye renseanlegget.

Det er gjennomført målinger av økologisk tilstand fra 2008 og frem til dag for både Sarpsfossen og Solbergfoss. Det er variasjoner i klassifiseringene fra år til år. Borregaard mener derfor at det i større grad må ta hensyn til årlige variasjoner når man skal sette miljøtilstand og vurdere om målet i hht vannforskriften er oppnådd eller ikke.

Borregaards betydning for Hvaler-estuariet

I Hvaler- estuariet er det gjennomført regelmessig overvåkingen i regi av Fagrådet for Ytre Oslofjord. Dette er viktig for å få kunnskap om miljøforhold og effekt av tiltak. Overvåkingen viser at man ikke kan se noen miljøeffekt av at trinn 2 i Borregaards renseanlegg ble stengt. Det er derfor sannsynlig at man heller ikke vil måle noen stor forbedring etter at det nye renseanlegget er i drift. NIVA har gjennomført flere kartlegginger (Mats Walday m.fl, 2012) og vurderinger av om hvorvidt utslipp fra Borregaard påvirker miljøtilstanden på Hvaler (eutrofiering). Felles for undersøkelsene er at eventuelle effekter blir for små til at de kan måles. Borregaard vil fortsette med støtte til overvåkingen som gjennomføres av Fagrådet for Ytre Oslofjord (280.000 NOK/år).

Reduksjon i fosfor er et tiltak for å bedre den økologiske tilstanden i Hvaler-området. Borregaard har gjort flere tiltak for å redusere fosforutslippene de siste årene, men fosfor er et viktig tilsetningsstoff for å få god effekt i det biologiske renseanlegget. Glomma utenfor Borregaard er i god økologisk tilstand i forhold til eutrofiering (fosfor og nitrogenpåvirkning).

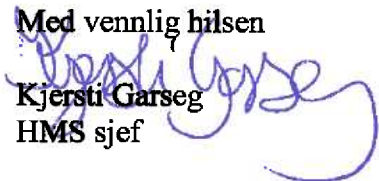
Borregaards utslippstillatelse og fremtidig utslippskrav

Borregaards utslippstillatelse av 14.mars 2005 er basert på en BAT-vurdering (Beste tilgjengelige teknologi) i henhold til Industriutslippsdirektivet (IED tidligere IPPC) av fabrikkene i Sarpsborg. I årene 2005-2007 investerte Borregaard 300 mill NOK for å bli BAT. Fastsetting av utslippsgrense er både knyttet til at BAT teknikker er innført og utslippsnivå. Klif har derfor ut i fra BAT-konklusjonen i 2005 konkludert at det utslippsnivået Borregaard hadde for KOF før renseanlegget ble stengt i 2008 er BAT-nivå for Borregaard. Når det nye renseanlegget kommer i drift fra våren 2013 har Borregaard et utslippsnivå for KOF som er BAT.

For hver bransje hører det egne referansedokumenter som beskriver beste tilgjengelige teknologi for bransjen (BREF). Revisjon av nye krav til treforedling forventes ferdigstilt i løpet av 2013. I dokumentet vil det være fastsatte utslippsgrenser til luft og vann for bransjen i tillegg til hvilke utslippsteknologier bransjen må ha. Bransjen består av mange ulike typer papir- og massefabrikker, noen typer fabrikker finnes det bare 1-2 av og da vil man ikke kunne finne utslippsgrensene i BREF dokumentet. Direktivet har som krav at utslippstillatelser skal vurderes 4 år etter at nytt BREF dokument er godkjent. Nye krav vil trolig være gjeldende i 2017, og Borregaard kan da forvente en revisjon av utslippstillatelsen.

Med vennlig hilsen

Kjersti Garseg
HMS sjef

Referanser

Ranneklev, S. B., J. Molvær, *et al.* (2012). "Undersøkellesprogram for vurdering av nytt utslippspunkt og innblandingssone for avsløpsvann til Glomma fra Borregaard". NIVA-rapport 6437

Rustadbakken, A., T. Bækken, *et al.* (2011). "Økologisk tilstand i Glomma nedenfor Sarpsfossen 2009-2010 - undersøkelser i forbindelse med Borregaards utslipp av organisk materiale." NIVA-rapport 6099 s. 30.

Walday, M. *et al.* (2012). "Overvåking av Ytre Oslofjord i 2007-2011, 5 årsrapport" NIVA-rapport 6352.